

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 323/2023
20.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужилаца: АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ... и ЂЂ из ..., чији је пуномоћник Владимир Милановић, адвокат из ..., против тужене Општа болница Ваљево из Ваљева, ради исплате, одлучујући о ревизији тужила изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 332/22 од 21.10.2022. године, у седници одржаној 20.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужила изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 332/22 од 21.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 251/21 од 15.11.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле АА, па је обавезана тужена да тужиљи на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 189.893,70 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 35.412,18 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле ББ, па је обавезана тужена да тужиљи на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 189.997,68 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 33.325,97 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле ДД, па је обавезана тужена да тужиљи на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 178.677,70 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 33.915,88 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле ВВ, па је обавезана тужена да тужиљи на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 201.635,45 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 36.679,34 динара на име затезне камате обрачунате до

30.09.2021. године. Ставом петим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ЂЂ, па је обавезана тужена да тужиљи на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 197.254,20 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 36.317,74 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом шестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ГГ, па је обавезана тужена да тужиљи на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 195.326,45 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 36.257,85 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да тужиљама на име трошкова парничног поступка плати износ од 364.764,89 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 332/22 од 21.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке и одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље АА, којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име топлог obroка и регреса - разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 189.083,70 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 35.412,18 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке и одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље ББ, којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име топлог obroка и регреса - разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 189.997,68 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 33.325,97 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке и одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље ДД, којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име топлог obroка и регреса - разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 178.677,70 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 33.915,88 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом четвртим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу четвртном изреке и одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље ББ, којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име топлог obroка и регреса - разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 201.635,45 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 36.679,34 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом петим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу петом изреке и одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље ЂЂ, којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име топлог obroка и регреса - разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 197.254,20 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 36.317,74 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом шестим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу шестом изреке и одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље ГГ, којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име топлог obroка и регреса - разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 195.326,45 динара са законском затезном каматом од 01.10.2021. године до коначне исплате, као и износ од 36.257,85 динара на име затезне камате обрачунате до 30.09.2021. године. Ставом

седмим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу седмом изреке првостепене пресуде, па је одбијен захтев тужила да се обавезе тужена да им плати на име трошкова парничног поступка износ од 364.764,89 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом осмим изреке, обавезане су тужиле да туженој накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 29.132,60 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиле су благовремено изјавиле ревизију због погрешне примене материјалног права, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су у периоду потраживања биле запослене код тужене са коефицијентима за обрачун и исплату плата 7,34, 6,38 и 7,24. Тужена је у спорном периоду тужилама обрачунавала плату множењем коефицијента радног места тужила и прописане основице, након чега је целокупно обрачунату плату са увећањима и накнадама упоређивала са миминалном зарадом и по потреби допуњавала до износа минималне зараде. У обрачунским листама на име тужила за утужени период тужена је тужилама исказала плату у висини минималне зараде колико је истима и исплаћено. Висина потраживања на име накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора утврђена је из налаза и мишљења судског вештака за економско – финансијску област.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбене захтеве применом одредаба члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама и члана 111. Закона о раду, закључивши да у минималној заради није садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, па да је тужена дужна да те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према најповољнијим критеријумима за туженог у важећим Посебним Колективним уговорима у Републици Србији.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбене захтеве из разлога што су у складу са чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, који се као *lex specialis* примењује на обрачун и исплату плата запослених у јавним службама у коефицијенту за обрачун плате садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, уз додатну аргументацију да Посебним колективним уговором није предвиђено ово право запослених.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 157/20), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) у одредби члана 91, а Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18) у одредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 19/21), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужиље су запослене у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019...58/2020) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиља. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиљама не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њихове плате, па чињеница да им је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) по оцени Врховног суда без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Са изнетих разлога неосновани су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић